

Datum van inontvangstneming : 01/12/2021

Zaak C-594/21

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

27 september 2021

Verwijzende rechter:

Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

22 september 2021

Verzoekende partij:

VB

Verwerende partij:

Sixt Leasing SE

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Overeenkomsten op afstand – Herroepingsrecht – Richtlijn 2011/83/EU – Financiële diensten – Richtlijn 2002/65/EG – Definitie – Overeenkomst met een consument voor de leasing van een motorvoertuig, met kilometerafrekening en met een bepaalde looptijd

Voorwerp en rechtsgrondslag van de verwijzing

Uitlegging van het Unierecht, artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

- 1) Vormen overeenkomsten met een consument voor de leasing van een motorvoertuig, met kilometerafrekening en met een looptijd van 48 maanden „autoverhuurdiensten” en vallen zij derhalve onder de in artikel 16, onder l),

van richtlijn 2011/83/EU bedoelde uitzondering op een herroepingsrecht overeenkomstig het recht inzake verkoop op afstand?

Indien de eerste prejudiciële vraag ontkennend wordt beantwoord:

- 2) Vormen overeenkomsten met een consument voor de leasing van een motorvoertuig met kilometerafrekening overeenkomsten betreffende financiële diensten in de zin van artikel 2, onder b), van richtlijn 2002/65/EG, waarvan de bewoordingen zijn overgenomen in artikel 2, punt 12, van richtlijn 2011/83/EU?

Aangehaalde bepalingen van gemeenschapsrecht

Richtlijn 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2002 betreffende de verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten en tot wijziging van de richtlijnen 90/619/EEG, 97/7/EG en 98/27/EG van de Raad (hierna: „richtlijn 2002/65”), in het bijzonder artikel 2, onder b), en artikel 6, lid 1

Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende consumentenrechten, tot wijziging van richtlijn 93/13/EEG van de Raad en van richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van richtlijn 85/577/EEG en van richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad (hierna: „richtlijn 2011/83”), in het bijzonder artikel 2, punt 12, artikel 10, lid 1, en artikel 16, onder 1)

Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad (hierna: „richtlijn 2008/48”), in het bijzonder artikel 2

Aangehaalde nationale bepalingen

Bürgerliches Gesetzbuch (Duits burgerlijk wetboek, hierna „BGB”), in het bijzonder § 312, lid 5, § 312g, lid 2, punt 9, § 356, lid 3, en § 506

Korte weergave van de feiten en de procedure

- 1 Op 5 / 22 april 2016 hebben partijen met uitsluitende gebruikmaking van technieken voor communicatie op afstand een schriftelijke leasingovereenkomst met kilometerafrekening betreffende een nieuwe MINI Cooper S gesloten. De looptijd bedroeg 48 maanden, maar de overeenkomst bevatte geen gewoon opzeggingsrecht. Verzoeker diende een maandelijkse vergoeding te betalen. De overeenkomst voorzag in de overdracht door verweerster van haar uit de koopovereenkomst voortvloeiende garantierechten jegens de leverancier van het voertuig aan verzoeker. Volgens de contractuele afspraken zijn garantierechten van verzoeker uit hoofde van de contractuele (leasing)verhouding met verweerster

uitgesloten. Verzoeker was op grond van de overeenkomst met verweerster tevens verplicht om voor zijn rekening een verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid en een voertuigverzekering (met een vrijstelling) af te sluiten. In de overeenkomst was geen sprake van een recht van de leasinggever om de leasingnemer aan het einde van de overeenkomst te verplichten het voertuig tegen een bepaalde restwaarde aan te kopen of een aankoopverplichting voor verzoeker. Verweerster verleende enkel een optie om het voertuig tegen een vastgestelde prijs aan te kopen wanneer de overeenkomst op normale wijze eindigde. De leasingovereenkomst bevat een regeling voor de kilometrage van het voertuig tijdens de leaseperiode (15 000 km per jaar) en de verrekening van eventuele meer of minder gereden kilometers, waarvoor vaste bedragen waren vastgesteld. Aan het einde van de overeenkomst moest de staat van de auto in overeenstemming zijn met de leeftijd ervan en de overeengekomen kilometrage. Zo niet, diende de leasingnemer de bovenmatige slijtage te vergoeden.

- 2 De leasingovereenkomst bevat informatie over herroeping, maar niet over een herroepingsrecht overeenkomstig het recht inzake verkoop op afstand. De levering van het voertuig vond plaats op 16 juli 2016. Daarna heeft verweerster de maandelijkse termijnen gedebiteerd.
- 3 Bij e-mail van 19 juli 2019 heeft verzoeker zijn wilsverklaring met betrekking tot het sluiten van de leasingovereenkomst jegens verweerster herroepen. Bij schrijven van 9 juli 2019 van zijn advocaat herhaalde verzoeker zijn verzoek, maar zonder succes.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 4 De beslechting van het geding hangt af van het antwoord op de vraag of de consument beschikte over een herroepingsrecht overeenkomstig het recht inzake verkoop op afstand nadat hij de op het aantal gereden kilometers gebaseerde leasingovereenkomst had afgesloten.
- 5 Dat is niet het geval wanneer het uitzonderingsgeval van artikel 16, onder 1), van richtlijn 2011/83, dat bij § 312g, lid 2, punt 9, BGB in Duits recht is omgezet, van toepassing is – daartoe moet de overeenkomst betrekking hebben op „autoverhuurdiensten” (verhuur van motorvoertuigen) en in een bepaalde datum of periode van uitvoering voorzien.
- 6 Indien het herroepingsrecht niet uitgesloten is, hangt de te geven beslissing ervan af of het herroepingsrecht uiterlijk twaalf maanden na afloop van de oorspronkelijke herroepingstermijn van 14 dagen is vervallen. Dat is niet het geval wanneer de door de Duitse wetgever vastgestelde uitzondering voor financiële diensten van toepassing is.
- 7 Volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) moeten de betekenis en de draagwijdte van begrippen waarvoor het gemeenschapsrecht geen definitie geeft, worden bepaald in overeenstemming met

hun in de omgangstaal gebruikelijke betekenis, met inachtneming van de context waarin zij worden gebruikt en de doeleinden die worden beoogd door de regeling waarvan zij deel uitmaken. Wanneer deze begrippen voorkomen in een bepaling die een afwijking vormt van een beginsel of, meer bepaald, van gemeenschapsregels inzake consumentenbescherming, moeten zij bovendien strikt worden uitgelegd.

- 8 De leasingovereenkomst in deze zaak is een dienstenovereenkomst waarbij de consument een auto voor een van vooraf vastgelegde duur in een bepaalde mate tegen betaling van een maandelijkse vergoeding mag gebruiken, zonder dat hij de afschrijvingskosten van de leasinggever hoeft te dragen.
- 9 Anders dan bij „klassieke” vormen van financiële leasing is de financieringsfunctie niet het belangrijkste aspect van een leasingovereenkomst met kilometerafrekening. De overeenkomst is juist niet gericht op eigendomsverkrijging door de leasingsnemer en (voor)financiering van de aankoopprijs. Daaraan wordt niet afgedaan door de voor een leasingovereenkomst kenmerkende overdracht door verweerster van haar garantierechten jegens de leverancier aan verzoeker en de daarmee gepaard gaande uitsluiting van contractuele garantierechten van verzoeker jegens verweerster uit hoofde van de leasingovereenkomst, noch door de verplichting voor verzoeker om ervoor te zorgen dat het geleasede goed verzekerd is. Beide situaties betreffen omstandigheden die, specifiek wat het risico betreft, enkel betrekking hebben op de contractueel bepaalde gebruiksperiode. Gelet op het feit dat ook de periode van uitvoering is gepreciseerd en vastgesteld, zou op grond van het feit dat de terbeschikkingstelling het zwaartepunt van de litigieuze overeenkomst vormt, kunnen worden aangenomen dat er sprake is van verhuur van een motorvoertuig in een bepaalde periode.
- 10 Het Hof heeft met betrekking tot de voorgaande regeling in artikel 3, lid 2, van richtlijn 97/7/EG (richtlijn inzake verkoop op afstand) geoordeeld dat het begrip „overeenkomsten betreffende het verrichten van diensten voor [...] vervoer” ook overeenkomsten betreffende het verrichten van diensten voor autoverhuur omvat (arrest van 10 maart 2005, *easyCar UK Ltd/Office of Fair Trading*, C-336/03, EU:C:2005:150). In dat opzicht heeft het Hof benadrukt dat het begrip „overeenkomsten betreffende het verrichten van diensten voor [...] vervoer” in richtlijn 97/7/EG betrekking heeft op alle overeenkomsten die diensten op het gebied van vervoer regelen, met inbegrip van die welke een activiteit inhouden die op zich geen vervoer van de klant of zijn goederen omvat, maar die deze laatste de mogelijkheid wil bieden dit vervoer te verrichten (punt 23). In dit verband heeft de wetgever de in deze bepaling vervatte uitsluiting niet willen omschrijven naargelang van de soorten overeenkomsten, maar op zodanige wijze dat alle overeenkomsten betreffende het verrichten van genoemde diensten onder deze uitsluiting vallen, voor zover zij op een bepaalde datum of tijdens een nader genoemde periode behoeven te worden uitgevoerd (punt 24). Deze uitsluiting ziet op diensten voor autoverhuur, die zich juist kenmerken door het ter beschikking stellen van een vervoermiddel aan de consument (punt 27). De richtlijn beoogt

niet alleen de consumenten te beschermen, maar ook de belangen van de leveranciers van bepaalde diensten, zodat deze geen onevenredige nadelen ondervinden in verband met de kosteloze annulering of de annulering zonder opgaaf van redenen van gereserveerde diensten, in het bijzonder wanneer een dienst is gereserveerd en deze reservering korte tijd voor de voor de dienstverrichting voorziene datum door de consument wordt geannuleerd (punt 28). In die zin ondervinden autoverhuurondernemingen dezelfde nadelen als ondernemingen die het vervoer zelf aanbieden.

- 11 In de lijn daarvan werd later de uitsluiting van het herroepingsrecht in artikel 16, onder l), van deze richtlijn 2011/83 in overweging 49 van deze richtlijn gerechtvaardigd op grond dat een handelaar in het geval van deze dienstenovereenkomsten capaciteit voor een bepaalde contractueel vastgestelde datum reserveert, waarvoor hij bij de uitoefening van een herroepingsrecht mogelijk geen bestemming meer kan vinden. Voorts wordt in overweging 27 van richtlijn 2011/83 verduidelijkt dat consumenten met betrekking tot goederenvervoer en autoverhuur, die diensten zijn, dienen te kunnen genieten van de bescherming die deze richtlijn biedt, met uitzondering van het herroepingsrecht.
- 12 Een deel van de Duitse rechtsleer en de hogere rechterlijke instanties is van mening dat de uitzonderingsregel in artikel 16, onder l), van richtlijn 2011/83 enkel van toepassing kan zijn op huurovereenkomsten van korte duur. Een dergelijke temporele beperking kan niet worden afgeleid uit de bewoordingen van de richtlijn, noch uit de omgangstaal. Zowel in het geval van huur van korte duur (minuten of uren) als autoverhuur op dag-, week- of maandbasis wordt de vergoeding, zoals in het geval van huur van lange duur, *pro rata temporis* vastgelegd, een mate van gebruik bepaald en voorzien in de verplichting om het gehuurde goed naar behoren te gebruiken. Tevens zijn de belangen van handelaars in het geval van huurovereenkomsten van korte duur enerzijds en in het geval van huurovereenkomsten van lange duur anderzijds ten aanzien van het annuleringsrisico niet volledig verschillend. Ook bij leasingovereenkomsten met kilometerafrekening verwerft de leasinggever een motorvoertuig, dat hij na herroeping mogelijkwel niet onmiddellijk op een andere wijze kan gebruiken, aangezien het daaropvolgende gebruik (de auto opnieuw leasen of hem verkopen) in de regel pas aan het einde van de overeenkomst wordt gepland.
- 13 Indien de eerste prejudiciële vraag ontkennend wordt beantwoord, hangt het bestaan van het herroepingsrecht ervan af of de vervaltermijn voor de uitoefening van het herroepingsrecht krachtens § 356, lid 3, tweede volzin, BGB – in de sinds 21 maart 2016 geldende versie, waarmee artikel 10 van richtlijn 2011/83, in de tussen 12 december 2011 en 6 januari 2020 geldende versie, is omgezet – van toepassing is op leasingovereenkomsten met kilometerafrekening. De Duitse wetgever heeft in § 356, lid 3, derde volzin, BGB, in de sinds 21 maart 2016 geldende versie, uitdrukkelijk bepaald dat overeenkomsten betreffende financiële diensten niet behoren tot de uitzonderingsgevallen, omdat het begin van de herroepingstermijn volgens artikel 6 van richtlijn 2002/65 ervan afhangt of de

handelaar alle nodige informatie in de vereiste vorm heeft verstrekt en deze bepaling niet voorziet in een temporele beperking van het herroepingsrecht. Overeenkomstig artikel 3, lid 2 en lid 3, onder d), van richtlijn 2011/83 – in de versie die gold tussen 31 december 2015 en 6 januari 2020, en overigens ook in de vanaf 7 januari 2020 geldende versie – is de specifiekere regel in artikel 6 van richtlijn 2002/65, waarin geen vervaltermijn voor de uitoefening van het herroepingsrecht is vastgesteld, van toepassing. Bijgevolg zijn financiële diensten logischerwijze ook uitgesloten van de toepassing van richtlijn 2011/83.

- 14 Doorslaggevend is dus of de litigieuze leasingovereenkomst met kilometerafrekening betrekking heeft op financiële diensten, dat wil zeggen diensten in verband met kredietverstrekking. Dienaangaande is de uitlegging van artikel 2, onder b), van richtlijn 2002/65, dat overeenkomt met artikel 2, punt 12, van richtlijn 2011/83 en in § 312, lid 5, BGB is overgenomen, cruciaal.
- 15 Aangezien de terbeschikkingstelling het belangrijkste aspect van leasingovereenkomsten met kilometerafrekening als de onderhavige is, kan wellicht niet worden aangenomen dat er sprake is van een financiële dienst, hetgeen ook zou stroken met de bewoordingen van de richtlijn, die de financieringsfunctie van de dienst op de voorgrond plaatst.
- 16 Bij de uitlegging van het begrip „financiële dienst” moet echter in aanmerking worden genomen dat volgens overweging 9 van richtlijn 2002/65 een „nog betere bescherming van de consument” moet worden verwezenlijkt en dat de richtlijn dient ter aanvulling van de tot en met 13 juni 2014 geldende richtlijn inzake verkoop op afstand (richtlijn 97/7/EG), die volgens artikel 3, lid 1, eerste streepje, ervan geen betrekking had op financiële diensten (overweging 10 van richtlijn 2002/65). Zo verwijst het voorstel van de Europese Commissie voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten en tot wijziging van de richtlijnen 90/619/EEG van de Raad en 97/7/EG en 98/27/EG van 14 oktober 1998 in de definitie van financiële diensten (overweging 10) en in artikel 2, onder b), naar „een indicatieve opsomming [...] vervat in de bijlage”. In deze bijlage zijn naast financiële leasing (punt 3) in punt 5 zonder onderscheid in beginsel (alle) „valutadiensten” opgenomen. Dat de bijlage bij het voorstel van de Commissie niet is opgenomen in de richtlijn, moet overeenkomstig de verklaring van de Commissie in het „Gewijzigd voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten en tot wijziging van de richtlijnen 97/7/EG en 98/27/EG” (10) worden toegeschreven aan de noodzakelijk geachte meer abstracte formulering van de definitie en hoeft dat niet noodzakelijkerwijs te betekenen dat leasingovereenkomsten buiten de werkingssfeer van de richtlijn vallen.
- 17 Terwijl het in casu beslissende ruime begrip „financiële dienst” in artikel 2, onder b), van richtlijn 2002/65 is gedefinieerd als „iedere dienst van bancaire aard of op het gebied van kredietverstrekking [...]” en dus ongetwijfeld ook ziet op kredietovereenkomsten, omvat de werkingssfeer van richtlijn 2008/48 volgens

artikel 3, onder c), ervan een overeenkomst „waarbij een kredietgever aan een consument krediet verleent [...] in de vorm van uitstel van betaling, een lening of een andere, [soortgelijke] betalingsfaciliteit, met uitzondering van overeenkomsten voor doorlopende dienstverlening en doorlopende levering van dezelfde goederen, waarbij de consument, zolang de diensten c.q. goederen worden geleverd, de kosten daarvan in termijnen betaalt.” Overeenkomstig artikel 2, lid 1, van richtlijn 2008/48 is de richtlijn inzake consumentenkredietovereenkomsten daarentegen van toepassing op alle „kredietovereenkomsten”, maar dat neemt niet weg dat artikel 2, lid 2, onder d), van richtlijn 2008/48, dat bij § 506 BGB in Duits recht is omgezet, huur- of leasingovereenkomsten die geen verplichting tot aankoop van het huur- of leasingobject noch in de overeenkomst zelf, noch in een afzonderlijke overeenkomst inhouden, uitsluit van de werkingssfeer van de richtlijn. In dit opzicht kan worden aangenomen dat de Europese wetgever principieel ervan uitgaat dat richtlijn 2008/48 inzake consumentenkredietovereenkomsten in ieder geval (ook) huur- en leasingovereenkomsten als kredietovereenkomsten beschouwt, (maar) dat zij (enkel) van de werkingssfeer van deze richtlijn moeten worden uitgesloten. Op grond hiervan kan in ieder geval de uitlegging worden gegeven dat kredietovereenkomsten moeten worden aangemerkt als dienst op het gebied van kredietverstrekking overeenkomstig artikel 2, punt 12, van richtlijn 2011/83 en artikel 2, onder b), van richtlijn 2002/65. Evenzo kan ervan worden uitgegaan dat huur- en leasingovereenkomsten in beginsel in beperkte mate zouden moeten vallen binnen de werkingssfeer van de richtlijn inzake consumentenkredietovereenkomsten, hetgeen wederom zou kunnen worden afgeleid uit de beperking in artikel 3, onder c), van richtlijn 2008/48, waarin is bepaald dat overeenkomsten die voorzien in een vergoeding voor de terbeschikkingstelling, niet mogen worden beschouwd als kredietovereenkomsten. Indien dit het geval zou zijn, was de uitdrukkelijke beperking in artikel 2, lid 2, onder d), van richtlijn 2008/48 niet (meer) nodig geweest.

- 18 Ook al zouden huur- en leasingovereenkomsten in beginsel als kredietovereenkomsten moeten worden aangemerkt, rijst opnieuw de vraag of daarvoor alleen het concrete type overeenkomst als huur- en leasingovereenkomst als zodanig, dan wel de concrete inhoud van de betreffende dienst, die in het onderhavige geval juist niet gericht is op eigendomsverkrijging door de leasingnemer en (voor)financiering van de aankoopprijs, doorslaggevend is.